ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Tomáše Herce v právní věci žalobce: **MUDr. Martin Stránský**, IČO 49627929, se sídlem Národní 339/11, Praha 1, zast. Mgr. Janou Pecinovou, advokátkou se sídlem Šultysova 755/34, Praha 6, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 3. 2025, č. j. 10000/2921874/25/351/KB, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 10. 2025, č. j. 8 Ad 6/2025-28,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 10. 2025, č. j. 8 Ad 6/2025-28, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Územní správa sociálního zabezpečení pro hlavní město Prahu a Středočeský kraj, Pražská správa sociálního zabezpečení, uložila platebním výměrem ze dne 6. 2. 2025, č. j. 42013/169932/25/013/402/Jak, žalobci povinnost uhradit dlužné pojistné a penále na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti v celkové výši 193 714 Kč. Územní správa zjistila, že žalobce jako zaměstnavatel za kalendářní měsíce červen, červenec a srpen 2020 neoprávněně uplatnil snížení vyměřovacího základu podle zákona č. 300/2020 Sb., o prominutí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného některými zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 a o změně zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o prominutí pojistného“). Na žalobce se totiž vztahovala výluka stanovená v § 2 odst. 2 písm. b) zákona o prominutí pojistného. Šlo o poskytovatele zdravotních služeb, jehož zdravotní služby byly aspoň částečně hrazeny z veřejného zdravotního pojištění na základě smlouvy se zdravotní pojišťovnou, který měl podle zvláštního právního předpisu nárok na kompenzaci zohledňující náklady a výpadky v poskytování hrazených služeb vzniklé v důsledku epidemie onemocnění COVID-19 způsobené novým koronavirem označovaným jako SARS

CoV-2 v roce 2020. V důsledku toho mu nevznikl nárok na snížení vyměřovacího základu podle zákona o prominutí pojistného, a tím ani na prominutí pojistného.

[2] Žalobce v odvolání namítal, že jeho hlavní a převažující činnost spočívá v nájmu nemovitých věcí. Dále uvedl, že uskutečňuje též vydavatelskou činnost. Poskytování zdravotních služeb je pouze okrajovou činností, kterou navíc hradí primárně ze soukromých zdrojů. V rámci jednotlivých druhů činností pak existují samostatné organizační jednotky – provozovny. Žalovaná rozhodnutím ze dne 24. 3. 2025, č. j. 10000/2921874/25/351/KB, zamítla odvolání žalobce proti platebnímu výměru a rozhodnutí územní správy potvrdila.

[3] Proti rozhodnutí žalované podal žalobce žalobu, kterou zamítl městský soud nyní napadeným rozsudkem jako nedůvodnou. Městský soud neshledal, že by bylo rozhodnutí žalované nepřezkoumatelné, dostálo totiž požadavkům judikatury Nejvyššího správního soudu na přezkoumatelná rozhodnutí. Ve vztahu k právnímu postavení pobočky podnikatele shledal, že byť se jedná o hospodářsky a funkčně samostatnou jednotku, z hlediska veřejného práva není vždy samostatným právním subjektem s právní osobností. Vedení oddělené evidence nemá vliv na právní postavení poboček vůči orgánům veřejné správy. Pobočka nebo závod ani nejsou účetní jednotkou. Žalovaná tak správně posuzovala žalobce jako jednotného zaměstnavatele bez ohledu na jeho vnitřní členění a druhy jeho činností. Žalobce nezpochybnil, že je podnikající fyzickou osobou, která je zároveň poskytovatelem zdravotních služeb aspoň částečně hrazených z veřejného zdravotního pojištění na základě smlouvy se zdravotní pojišťovnou. Proto se na něj dle městského soudu vztahovala vylučující klauzule § 2 odst. 2 písm. b) zákona o prominutí pojistného.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá výše označený rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), na základě kterých požaduje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení.

[5] Stěžovatel namítá, že městský soud bez dalšího převzal formalistický výklad § 2 odst. 2 písm. b) zákona o prominutí pojistného provedený žalovanou. Účelem tohoto zákona bylo zmírnit negativní hospodářské dopady epidemie COVID-19 na zaměstnavatele. Vylučující klauzule naopak sleduje zabránění dvojímu čerpání veřejných prostředků. Dle výkladu žalované a městského soudu je tak podnikatel, který kromě okrajového poskytování zdravotních služeb vykonává také další druhy činností, vyloučen z prominutí pojistného i ve vztahu k zaměstnancům v pracovním poměru ve vztahu k těmto dalším činnostem. Takový závěr nemá zákonné a věcné opodstatnění, navíc je pro stěžovatele diskriminační. Ani žalovaná, ani městský soud nerozlišovaly jednotlivé druhy činností, které stěžovatel vykonával a které byly organizačně, účetně a personálně oddělené.

[6] Dle stěžovatele směřuje vylučující klauzule § 2 odst. 2 písm. b) zákona o prominutí pojistného na činnost poskytovatele zdravotních služeb, která je hrazenou zdravotní službou a na kterou se kompenzace vztahuje. Městský soud však měl za to, že jakýkoliv nárok na kompenzaci ve vztahu k hrazeným zdravotním službám vylučuje nárok na prominutí pojistného v rámci celé podnikatelské činnosti zaměstnavatele. Stěžovatel se proto domnívá, že racionální a ústavně konformní by bylo vyloučit pouze nárok na prominutí pojistného

vytvářející duplicitu, tedy vůči zaměstnancům, na které dopadly kompenzační mechanismy stran hrazených zdravotních služeb. Městský soud se však s obdobnou žalobní argumentací v napadeném rozsudku přesvědčivě nevypořádal. Omezil se pouze na konstatování, že z pohledu veřejného práva vystupuje podnikatel jako jeden subjekt. Dle stěžovatele též městský soud nereagoval na argumenty ohledně rozsahu kompenzací ve vztahu k jednotlivým druhům činností, neosvětlil ani, proč je jím zvolený výklad v souladu s principem rovného zacházení.

[7] Stěžovatel dále namítá, že existence provozoven, byť nemají právní subjektivitu, je pro posouzení nároku na prominutí pojistného rozhodná. Lze totiž, i přes závěr o kvalifikaci podnikatele jako „jednoho zaměstnavatele“, rozlišovat mezi jednotlivými zaměstnanci a druhy činností. Městský soud nesprávně pouze mechanicky přenesl závěry o účetních jednotkách a právní subjektivitě provozoven na projednávanou věc, ačkoliv mělo být rozhodné spíše ekonomicko-funkční hledisko a účel sledovaný zákonem o prominutí pojistného.

[8] Městský soud měl dle stěžovatele rozhodnutí žalované zrušit, jelikož stěžovatel již v řízení před správními orgány předložil důkazy o vykonávání více druhů činností včetně vázanosti zaměstnanců pouze na jeden druh činnosti, správní orgány se uvedenými důkazy nezabývaly. Namísto toho vycházely ze zjednodušeného závěru, že stěžovatel je poskytovatelem zdravotních služeb. Městský soud pak chybně převzal závěry správních orgánů, které byly učiněny na podkladě nedostatečně zjištěného skutkového stavu.

[9] Žalovaná navrhla kasační stížnost zamítnout jako nedůvodnou. Ačkoliv stěžovatel neuplatnil slevu na pojistném na všechny zaměstnance, neodpovídá jeho postup logice kompenzačních předpisů. Z jejího pohledu je stěžovatel jedním subjektem, i přesto, že vykonává více druhů činností. Podmínky pro prominutí pojistného se posuzují bez ohledu na vnitřní organizační strukturu zaměstnavatele. Ve zbytku žalovaná odkázala na své rozhodnutí a napadený rozsudek.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[10] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 102 a násl. s. ř. s.). Poté přistoupil k přezkumu rozsudku městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[11] Kasační stížnost je důvodná.

[12] Bylo by předčasné zabývat se právním posouzením věci samé, jestliže by byl napadený rozsudek městského soudu nepřezkoumatelný či založený na jiné vadě řízení s vlivem na zákonnost rozhodnutí o věci samé [kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], jak stěžovatel namítá. Ke konkrétnímu obsahu pojmu nepřezkoumatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na svou ustálenou judikaturu (rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, nebo ze dne 16. 12. 2008, č. j. 1 Ao 3/2008-136, č. 1795/2009 Sb. NSS).

[13] Městský soud nedostál požadavkům uvedené judikatury na přezkoumatelná soudní rozhodnutí. Stěžovatel totiž v žalobě namítal, že rozhodnutí žalované je v projednávané věci znakem přepjatého formalismu. Navíc, že je pro něj vyloučení z nároku na prominutí pojistného nepřiměřeně tvrdé a v rozporu s *„legitimním požadavkem na spravedlivé umožnění přístupu k předmětnému zákonnému nároku.“* K uvedenému stěžovatel odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 6. 1. 2025, sp. zn. I. ÚS 1937/24, který se zabýval výkladem podmínek zákona o prominutí pojistného. Na tuto žalobní argumentaci městský soud v napadeném rozsudku nijak nereagoval. Nevypořádal se se žalobními tvrzeními ohledně nepřiměřené tvrdosti a přepjatého formalismu, stejně tak vůbec nereflektoval závěry nálezu sp. zn. I. ÚS 1937/24, na které stěžovatel výslovně poukazoval. Napadený rozsudek je proto nepřezkoumatelný.

[14] Výše shledaná nepřezkoumatelnost brání vypořádání dalších kasačních námitek, jelikož pro řádné posouzení projednávané věci je nezbytné, aby se nejprve městský soud vyjádřil k dosud nevypořádaným námitkám. Posouzení aplikace vylučující klauzule, které je předmětem projednávané věci, totiž závisí právě na otázce výkladu zákona o prominutí pojistného, a to jak jazykového, tak z hlediska jeho smyslu a účelu. Nahrazení chybějícího právního hodnocení městského soudu úvahou kasačního soudu by tak představovalo nepřípustné odnětí jedné soudní instance účastníku řízení (srov. obdobně rozsudek NSS ze dne 9. 1. 2013, č. j. 8 As 19/2012-42, odst. [33]). Nejvyšší správní soud se proto nemohl věcným posouzením kasační stížnost zabývat.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto rozsudek městského soudu zrušil (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V dalším řízení je městský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu zde uvedeným (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[16] O náhradě nákladů řízení rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3, věta první, s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. července 2026

JUDr. Radan Malík
předseda senátu